

MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Letno poročilo

za leto

2025

Vsebina

1.	Splošne razmere v letu 2025	3
2.	Statistični podatki	5
2.1.	Splošnoizobraževalne obvezne šole	5
2.2.	Splošnoizobraževalne in poklicnoizobraževalne srednje in višje šole	8
3.	Pobude in projekti za nadaljnji razvoj dvojezičnega izobraževanja	9
3.1.	Novi učni načrti za primarno stopnjo in sekundarno stopnjo I	9
3.2.	Novi učni načrti za sekundarno stopnjo II	10
3.3.	Prevod testnih zvezkov individualnega kompetenčnega merjenja iKM ^{PLUS}	10
3.4.	Didaktični impulzi: povezovanje – izmenjava – uresničevanje	11
3.5.	Poletna šola slovenščine 2025	14
3.6.	PoKLIC – poKLICanost na področju dvojezične in večjezične pedagoške prakse	14
3.7.	Trajnost projektov	16
4.	Pogled naprej	17

1. Splošne razmere v letu 2025

Pomembno je, da se dvojezično jezikovno izobraževanje dojema kot skupno družbeno nalogo, saj odločilno vpliva na enakost možnosti in socialne vključenosti. Zato je bilo v letu 2025 izvedenih več projektov in pobud za krepitev jezika narodne skupnosti na Koroškem oziroma za spodbujanje nadaljnega razvoja manjšinskega šolstva.

Že leta 2024 je bila na prireditvi Forum za dialog ob prisotnosti zveznega ministra dr. Martina Polascheka in deželnega glavarja dr. Petra Kaiserja sprejeta odločitev o ustanovitvi delovne skupine za razvoj in zagotavljanje neprekinjenega usvajanja jezika narodnih skupnosti. Projekt je prevzela vodja sekcije II ministrstva za izobraževanje, sekcijška vodja mag.^a Margareta Scheuringer, delovna skupina »Neprekinjeno jezikovno izobraževanje v jezikih narodnih skupnosti« pa je v treh podskupinah sestavila katalog ukrepov kot temelj neprekinjenega jezikovnega izobraževanja od elementarne stopnje do mature oz. do poklicnega izobraževanja.

Katalog z ukrepi sta jeseni 2025 predstavila zvezni minister Christoph Wiederkehr, MA in deželni glavar dr. Peter Kaiser. Pričela so se dela za izvedbo ukrepov iz tega kataloga. Da bi razširili in izboljšali ponudbo slovenščine na sekundarni stopnji, je v katalogu med drugim predviden šolski poskus z dvojezičnim razredom na nižji sekundarni stopnji obveznega izobraževanja. Za načrtovanje in izvedbo šolskega poskusa je bila izbrana Srednja šola Pliberk, saj se nahaja v regiji, kjer je delež dvojezičnega prebivalstva še relativno visok, hkrati pa se tja priseljujejo tudi družine iz sosednje Republike Slovenije. Da je jezik narodne skupnosti v regiji še živ, se kaže v številu prijavljenih učenk in učencev k pouku slovenščine. Srednja šola Pliberk ima najvišji delež prijav (v aktualnem šolskem letu 2025/2026 je prijavljenih 40 od skupno 106 učenk in učencev, kar predstavlja 37,7 %).

Katalog ukrepov tudi zunaj krajevnega veljavnostnega območja Zakona o manjšinskem šolstvu predvideva možnost učenja slovenščine na splošnoizobraževalnih višjih šolah. Tako bo beljaška gimnazija Šmartin (ZG/ZRG St. Martin) od šolskega leta 2026/2027 uvedla razred Alpe-Jadran. S tem bodo učenke in učenci, ki so obiskovali dvojezični pouk na ljudskih šolah, tudi v izobraževalni regiji zahod dobili možnost nadaljnega izobraževanja na splošnoizobraževalni višji šoli. Načrtovani model temelji na uvedbi slovenščine in italijanščine od 5. šolske stopnje naprej.

Zagotavljanje kvalificiranega dvojezičnega pedagoškega kadra je eden izmed ukrepov za zagotavljanje neprekinjenega usvajanja jezika narodnih skupnosti. Večletni skupni projekt koroške in gradiščaanske Izobraževalne direkcije pod naslovom »BeRUF – BeRUFung / poKLIC – poKLICanost« skuša z natančno načrtovanim spletnim oglaševanjem doseči mlade in jim predstaviti možnosti poKLICnega udejstvovanja na pedagoškem sektorju. Izkušnje so pokazale, da je za doseganje te ciljne skupine nadvse pomembna prisotnost oz. vidnost v

spletnih omrežjih, kar lahko zagotovijo le strokovnjaki za oblikovanje takega nastopa (več o tem projektu na strani 9).

Forum za manjšinsko šolstvo, ki je potekal novembra 2025 na Dunaju, se je posvetil vprašanju, kako krepiti manjšinske jezike z inovativnim raziskovalnim pristopom Citizen Science. Gre za vključevanje širše javnosti v znanstvene raziskave. Na področju manjšinskih jezikov govorke in govorniki aktivno raziskujejo svoj jezik oz. rabo jezika. Nato na osnovi analize zbranih podatkov znanstvenice in znanstveniki, ki projekt spremljajo in usmerjajo, pridejo do novih spoznanj oz. do izsledkov, ki lahko krepijo jezike narodnih skupnosti. Udeleženke in udeleženci Foruma na Dunaju so v delovnih skupinah razpravljali in zbirali ideje za morebitna raziskovalna področja oz. za koncepte, ki bi govorke in govornice vključevali kot partnerje raziskovalnih projektov, s tem pa krepili rabo jezikov narodnih skupnosti ter večali njihovo vidnost v javnem prostoru. Predstavljeno je bilo nekaj uspešnih primerov tovrstnih raziskav.

V letu spominjanja 2025 je Izobraževalna direkcija za Koroško, oddelek pedagoške službe 3 – manjšinsko šolstvo organizirala strokovni posvet za vodstva šol na območju manjšinskega šolstva. Program srečanja je vključeval obisk Koroškega muzeja v Celovcu z razstavo »Hinschaun! Poglejmo. Koroška in nacionalsocializem«. Oglad razstave, ki iz različnih zornih kotov osvetljuje zgodovinska dejstva in jih dopolnjuje z osebnimi zgodbami pri časa, je bil namenjen večanju senzibilizacije in motivacije šolskih vodstev za vključevanje teme spominjanja oz. tem, ki zadevajo zgodovino slovensko govoreče narodnostne skupnosti, v pouk in v šolske prireditve – to pa trajnostno spodbuja preprečevanje nestrpnosti in predsodkov.

Kot primer ozaveščanja zgodovinskih dejstev o deportaciji 221 družin koroških Slovencev naj omenimo spominsko prireditev »Tisoč ljudi. Tisoč zgodb. Ena bolečina« na kolodvoru v Žrelcu. Spominskega performansa se je 11. aprila 2025 udeležilo 1.000 ljudi, med njimi dijakinja in dijaki številnih šol, npr. ZG/ZRG za Slovence, Dvojezične zvezne trgovske akademije, VŠG Št. Peter, celovške gimnazije BRG/BORG, trgovske akademije HAK1 International, višje šole za tehniko HTL Lastenstraße, višje šole za gospodarstvo in modo WIMO itn. Srečali so še živeče priče časa in videli, kje se je leta 1942 za več kot 1.000 prebivalk in prebivalcev Koroške začela triletna deportacija v taborišča.

2. Statistični podatki¹

2.1. Splošnoizobraževalne obvezne šole

V šolskem letu 2025/2026 se na krajevnem veljavnostnem območju Zakona o manjšinskem šolstvu izvaja dvojezični pouk oz. pouk slovenščine v skladu z Zakonom o manjšinskem šolstvu za Koroško na **53** (53²) ljudskih šolah ter na **16** (16) srednjih šolah. Na eni ljudski šoli na tem območju ni dvojezične ponudbe. Dve od ljudskih šol z dvojezičnim poukom pa se nahajata zunaj krajevnega veljavnostnega območja Zakona o manjšinskem šolstvu (Celovec-mesto).

Na krajevnem veljavnostnem območju Zakona o manjšinskem šolstvu ljudsko šolo obiskuje **4.559** (4.951) učenk in učencev. K dvojezičnemu pouku je prijavljenih **2.203** (2.372), kar predstavlja 48,32 % (47,91 %). Na 16 (16) srednjih šolah se izobražuje **3.548** (3.640) šolarj, pouk slovenščine pa obiskuje **312** (289) učenk in učencev, kar predstavlja 8,79 % (8,13 %).

Zunaj krajevnega veljavnostnega območja se na dveh ljudskih šolah v okraju Celovec-mesto v skladu z Zakonom o manjšinskem šolstvu dvojezično izobražuje **177** (196) učenk in učencev.

Poleg tega zunaj krajevnega veljavnostnega območja Zakona o manjšinskem šolstvu obiskuje pouk slovenščine **12** (54) učenk in učencev v okviru neobveznih vaj na 1 (2) ljudski šoli.

Šest (11 %) koroških ljudskih šol s prijavi k dvojezičnemu pouku ne ponuja celodnevne oskrbe učenk in učencev. Šole s popoldansko oskrbo poskrbijo za dvojezično spremljanje učenk in učencev v popoldanskih učnih urah. Da bi dvojezični učenci in učenke imeli čim več priložnosti za rabo manjšinskega jezika, naj bi bila tudi oskrba v enotah prostega časa dvojezična. Takšno ponudbo ima 10 ljudskih šol (19 %), preostalih 37 (70 %) šol pa je v prostem času brez dvojezične oskrbe. Dvojezično oskrbo v prostem času ponujajo LŠ Borovlje 1, LŠ Bilčovs, LŠ Škofiče, LŠ Ledince, LŠ Pliberk, LŠ Globasnica, LŠ Šmihel, LŠ Šentprimož, LŠ Žitara vas, LŠ Tinje.

¹ Stanje na dan 1. 10. 2025 po podatkih iz baze SOKRATES

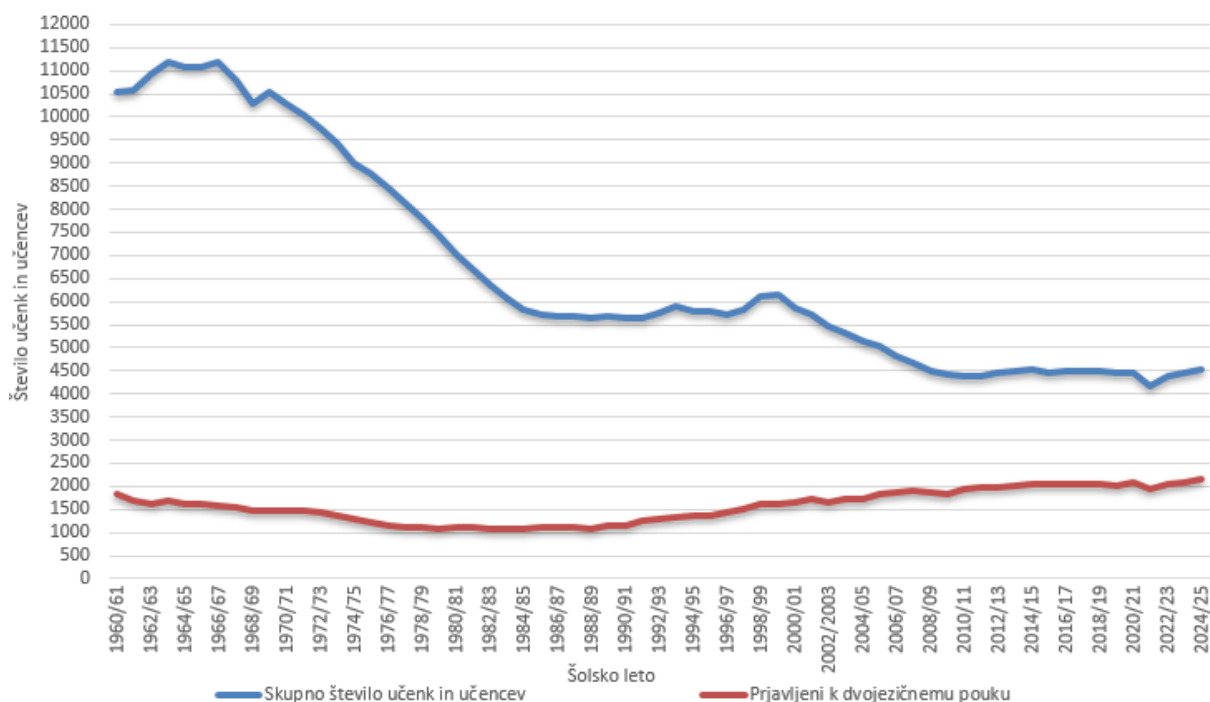
² Podatki v oklepajih se nanašajo na šolsko leto 2024/25

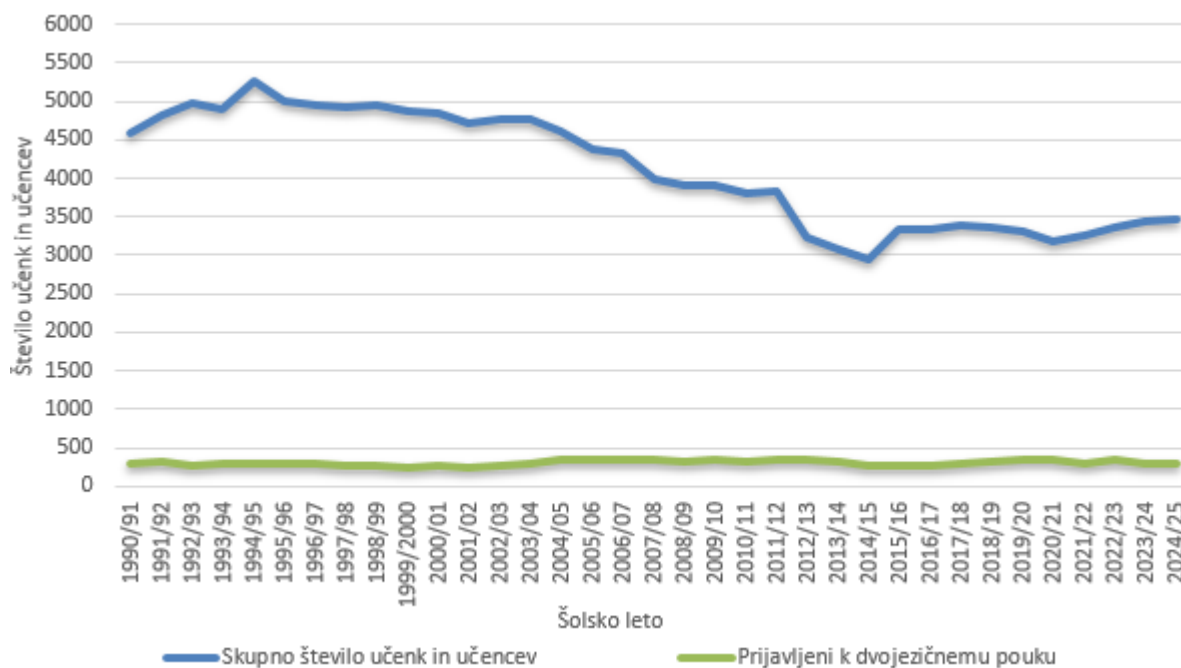
Za uspešno usvajanje jezika narodnostne skupnosti in za ohranjanje jezikovnih kompetenc je bistvenega pomena možnost jezikovne izobrazbe od elementarne do poklicne/visokošolske stopnje. Začetek šolanja predstavlja za otroke občutljivo obdobje prestopa z elementarne na primarno stopnjo izobraževanja. Iz vidika usvajanja drugega jezika je ta tranzicija lahko »bolj mila« za otroke, ki so že v vrtcu izkusili/ dvojezične situacije. V šolskem letu 2024/25 je prvo šolsko stopnjo koroških dvojezičnih ljudskih šol obiskovalo 1247 otrok. K dvojezičnemu pouku je bilo prijavljenih 655 učenk in učencev, neprijavljenih pa je bilo 592 (47 %). Med prijavljenimi otroki jih 431 (35 %) pred vstopom v šolo ni obiskovalo dvojezičnega vrtca, 224 (18 %) učenk in učencev pa se je s slovenskim jezikom že seznanilo v organizacijah elementarne vzgoje.

Razvoj števila učencev in učenk v dvojezičnih ljudskih šolah na območju veljavnosti Zakona o manjšinskem šolstvu za Koroško

Razvoj vpisa k pouku slovenščine na srednjih šolah od šolskega leta 1990 dalje

2.2. Splošnoizobraževalne in poklicnoizobraževalne srednje in višje šole

Pouk slovenščine se na splošnoizobraževalnih in poklicnoizobraževalnih srednjih in višjih šolah izvaja v različnih oblikah:

- kot obvezni predmet
- kot izbirni (oz. alternativni) obvezni predmet,
- kot prosti predmet ter
- kot učni jezik na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence, Dvojezični zvezni trgovski akademiji ter na enoletni strokovni gospodarski šoli in Višji šoli za gospodarske poklice Št. Peter pri Šentjakobu v Rožu.

Na ZG/ZRG za Slovence v Celovcu se izobražuje **470** (468) učenk in učencev. Dvojezično ZTAK v Celovcu obiskuje **225** (224) dijakinj in dijakov, zasebno VŠG in enoletno strokovno gospodarsko šolo Št. Peter pri Šentjakobu pa **115** (113) dijakinj in dijakov. Tri višje šole s slovenščino oz. s slovenščino in nemščino kot enakovrednima jezikoma na krajevnom veljavnostnem območju Zakona o manjšinskem šolstvu skupno obiskuje **810** (805) učenk in učencev.

Na drugih splošnoizobraževalnih in poklicnoizobraževalnih višjih šolah obiskuje slovenščino kot izbirni oz. alternativni obvezni predmet ali kot prosti predmet **530** (514) učenk in učencev.

3. Pobude in projekti za nadaljnji razvoj dvojezičnega izobraževanja

V nadaljevanju navedene pobude in projekti podpirajo šole na veljavnostnem področju Zakona o manjšinskem šolstvu pri izvajanju izobraževalnopolitičnih ukrepov za nadaljnji razvoj dvojezičnega izobraževanja, pa tudi pri soočanju z aktualnimi izzivi, povezanimi z zagotavljanjem neprekinjenega dvojezičnega izobraževanja.

3.1. Novi učni načrti za primarno stopnjo in sekundarno stopnjo I

Uredba o učnih načrtih je bila objavljena januarja 2023, novi, na kompetencah temelječi učni načrti za ljudske šole, srednje šole in nižjo stopnjo splošnoizobraževalnih višjih šol pa so začeli veljati s šolskim letom 2023/2024, in sicer na 1. in 5. šolski stopnji. Uvajali so se postopoma po šolskih stopnjah, kar pomeni, da v času nastajanja tega poročila (šolsko leto 2025/2026) veljajo za 1., 2. in 3. šolsko stopnjo ljudskih šol ter za 5., 6. in 7. šolsko stopnjo na sekundarni stopnji I (torej za srednje šole in nižjo stopnjo splošnoizobraževalnih višjih šol).

Novi učni načrti odpirajo dodatne možnosti predvsem na srednjih šolah na veljavnostnem območju Zakona o manjšinskem šolstvu, saj šole lahko slovenščino ponujajo kot učni predmet in kot učni jezik, to pa tudi v posebnih programih s poudarkom na športu, glasbi in v šolskem poskusu v MINT predmetih (matematika, informatika, naravoslovje in tehnika). Tako se od šolskega leta 2023/2024 učenkam in učencem od 5. šolske stopnje dalje ni več treba odločati med slovenščino in drugimi izobraževalnimi ponudbami.

Zvezno ministrstvo za izobraževanje je podprlo prevajanje učnih načrtov, spremljal pa ga je Avstrijski center za jezikovne kompetence (ÖSZ). Do konca leta 2025 so bili na spletni strani www.sloviklik.at (zavihek: Za učiteljice in učitelje) objavljeni naslednji prevodi:

Učni načrt za ljudsko šolo z nemškim in slovenskim učnim jezikom, vključno s predšolsko stopnjo

Spletna stran ponuja celotni učni načrt, v posebnih dokumentih pa splošni del, del za predšolsko stopnjo, za 1. razred in za 2. razred primarne stopnje. Objavljeni učni načrt je treba

stalno aktualizirati ob spremembah, npr. nova ureditev tako imenovanih prečnih tem. V nadaljevanju projekta je predvidena neposredna povezava teh servisnih strani z učnim načrtom. Na spletni strani Pedagoškega paketa³ so na voljo kompetenčni sezname ter nekaj primerov slovenskih učnih nalog za 3. in 4. razred ljudske šole.

Učni načrt ZG/ZRG za Slovence – nižja stopnja

Strokovne skupine profesorice in profesorjev so leta 2024 temeljito pregledale prevod učnega načrta in uskladile strokovno terminologijo. Ta prevod je zaradi besedilne istovetnosti predstavljal osnovo različice učnega načrta za srednjo šolo.

Učni načrt za srednjo šolo (za oddelke za pouk v slovenskem jeziku, ki so urejeni na srednjih šolah z nemškim učnim jezikom)

Šele po redakciji učnega načrta za ZG/ZRG za Slovence je bilo mogoče začeti s pripravo te različice. Pri delu je bilo treba upoštevati ustrezne predmetnike in tiste dele besedila, ki se nanašajo na srednjo šolo.

3.2. Novi učni načrti za sekundarno stopnjo II

V avstrijskem šolstvu poteka prenova učnih načrtov za višjo stopnjo splošnoizobraževalnih višjih šol/gimnazij in poklicnoizobraževalnih srednjih in višjih šol. Za višje šole v manjšinskem šolstvu je treba pripraviti učni načrt za slovenščino kot učni jezik ter prilagoditi predmetnike. Po postopku priprave novih učnih načrtov in objavi njihove odredbe sledi prevod v slovenščino.

3.3. Prevod testnih zvezkov individualnega kompetenčnega merjenja iKM^{PLUS}

Ob uvedbi individualnega merjenja kompetenc iKM^{PLUS} je bilo treba zagotoviti ustrezne testne zvezke iz matematike v učnem jeziku slovenščina. V sodelovanju z Zveznim inštitutom za zagotavljanje kakovosti v avstrijskem šolstvu (IQS) je testne zvezke za 7. oziroma za 7. in 8. šolsko stopnjo ZG/ZRG za Slovence v 1. in 2. letu iKM^{PLUS} pripravila Izobraževalna direkcija

³ Zvezno ministrstvo za izobraževanje: Pedagoški paket: <https://www.paedagogikpaket.at/>

za Koroško, oddelek pedagoške službe 3 za manjšinsko šolstvo. Testni zvezki so se uporabljali vzporedno z izvajanjem testiranja na računalnikih.

Novembra 2025 so bila opravljena prevajalska dela za testiranje, ki je potekalo na 7. in 8. šolski stopnji ZG/ZRG za Slovence v obdobju od 1. do 5. 12. 2025.

Postopek za testiranje na 3. in 4. šolski stopnji ljudskih šol je bil določen spomladi 2025. Zvezni inštitut za zagotavljanje kakovosti v avstrijskem šolstvu (IQS) je prevzel organizacijo prevoda v slovenščino. Ljudskim šolam bodo na voljo testni zvezki v nemščini in slovenščini, učenke in učenci pa se bodo samostojno odločili, kateri zvezek bodo uporabljali – v jeziku, v katerem imajo boljše jezikovne kompetence. Učenke in učenci bodo naloge reševali analogno, na papirju in s svinčnikom, v naročenih izvodih testnih zvezkov. Nato bodo učiteljice in učitelji rezultate prenesli v digitalno obliko. Pomembno je, da se pri prevajanju nalog upošteva strokovno izrazje, ki ga predvideva novi učni načrt.

Za pripravo na opisano obliko testiranja – z delovnimi nalogami v dveh zvezkih vzporedno – je bila pripravljena slovenska testna knjižica z nalogami z uradne informacijske spletne strani Zveznega ministrstva za izobraževanje. Pri službenih sestankih so bili ravnateljice in ravnatelji seznanjeni z načinom testiranja, da lahko o tem obvestijo učiteljice in učitelje v svojem timu. Predlogo v nemškem in slovenskem jeziku so vodstva šol prejela preko varnega oblaka Go-Ver-Drive in se lahko uporablja kot priprava na izpitno obliko (ne pa kot »Teaching to the Test«).

3.4. Didaktični impulzi: povezovanje – izmenjava – uresničevanje

Projekt, ki ga podpira Zvezno ministrstvo za izobraževanje ter ga strokovno spremlja Avstrijski center za jezikovne kompetence (ÖSZ), se osredotoča na povezovanje, izmenjavo izkušenj ter prenos oz. uresničevanje pridobljenih znanj v lastnem delovnem okolju. Vse od začetka temelji na treh stebrih:

1. nadgradnja didaktičnih kompetenc,
2. razvoj šole in pouka na lokaciji posamezne izobraževalne ustanove,
3. profesionalizacija s pomočjo supervizije.

Vsa izobraževanja za učitelje, ki so bila izvedena v okviru projekta »Didaktični impulzi«, pa tudi supervizija za učiteljice in učitelje na področju manjšinskega šolstva so bila – skladno s

projektom načrtom – vključena v program strokovnega nadaljnega izobraževanja in izpopolnjevanja Pedagoške visoke šole na Koroškem. Le ena »Didaktična delavnica« je bila v projektom letu 2025 še izvedena v tem projektu.

Ponudba »Didaktične delavnice« se je tudi v preteklem projektom letu ukvarjala z naslednjimi vsebinami:

1. prikupen komunikativni pouk kot temelj pouka slovenščine,
2. didaktične igre in vaje v slovenščini, uporabne pri vseh predmetih,
3. osnove dvojezičnega pouka ter priprava in izdelava učnih gradiv.

Vse tri točke so vključevale naslednje poudarke, pri čemer so bile obravnavane nove, sodobne teme:

- razvijanje jezikovnih zmožnosti v slovenščini,
- sistematično učenje besedišča,
- delo z besedili,
- razvijanje govornih in pisnih zmožnosti,
- uporaba konkretnih medijev in gradiv za pouk slovenščine.

Prireditvev je bila tudi tokrat namenjena povezovanju učiteljev in učiteljic ljudskih šol z učitelji in učiteljicami sekundarne stopnje I). Udeleženci in udeleženke so prihajali iz različnih tipov šol. Povratne informacije so bile zelo dobre. Po eni strani so bile ideje za lastni dvojezični oz. za pouk slovenščine ocenjene kot zelo dragocene, po drugi strani pa sta bila povezovanje in izmenjava izkušenj med različnimi tipi šol izpostavljena kot posebej zanimiva.

Supervizijska skupina je bila v tem projektom letu organizirana pod okriljem Pedagoške visoke šole na Koroškem, vendar z zvišanim minimalnim številom udeležencev na 10 oseb. To število žal ni bilo doseženo, saj je bilo le 8 prijav, tako da je Pedagoška visoka šola tri popoldneve, predvidene za supervizijo, žal odpovedala.

Tudi izobraževanje na temo »domače naloge« je Pedagoška visoka šola prevzela iz projekta in ga vključila v svojo ponudbo strokovnega nadaljnega izobraževanja in izpopolnjevanja. Prijav je bilo dovolj, vendar je bilo izobraževanje odpovedano, ker je predavateljica predčasno nastopila porodniški dopust. Ker gre za zelo specifično ponudbo, ki temelji na praktičnih izkušnjah, nadomestila za predavateljico ni bilo mogoče najti. Dogovorjeno je, da bo predavateljica ostala v stiku s Pedagoško visoko šolo na Koroškem in po vrnitvi s starševskega dopusta ponovno ponudila izobraževanje na isto temo.

V projektom letu 2025 je bila pozornost namenjena projektom cilju »spodbujanje nadarjenosti«. Nadaljevalo se je z razpravami iz projektom leta 2024 ter razvilo konkretne ideje. Na tretji in četrti stopnji ljudskih šol bo učenkam in učencem, ki so že dosegli višjo raven

jezikovne zmožnosti v slovenščini, ponujeno gradivo, ki bo deloma povezano z digitalnim bralnim programom »Megamiša«. To se zdi smiselno iz dveh razlogov: nova ponudba povečuje trajnost že uveljavljenega spletnega bralnega projekta »Megamiša«, ki se še naprej širi in uporablja v šolskem kontekstu. Poleg tega pa se knjige, ki so v bralnem programu zelo privlačno predstavljene, uveljavljajo tudi v zasebni rabi, kar predstavlja dodatno vrednost projekta. Zadnje projektno leto bo torej namenjeno realizaciji tega projektne cilja.

Ko gre za dodatno motivacijo oz. za možnosti jezikovnega udejstvovanja otrok in mladostnikov, ki so že dosegli višjo/visoko jezikovno raven, je na Koroškem treba omeniti dve dolgoletni iniciativi, ki bogatita šolske programe:

Natečaj pisanja **Pisana promlad** je iniciativa, kjer sodeluje precej koroških šol, saj dopolnjuje šolsko ponudbo v smislu razvijanja pisnih kompetenc. Natečaj je leta 2025 že petnajstič organizirala Volbankova ustanova v sodelovanju s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo. 845 sodelujočih je napisalo 875 besedil. Na natečaju je sodelovalo 25 ljudskih šol, 9 srednjih šol, ZG/ZRG za Slovence, Dvojezična zvezna trgovska akademija, Višja šola za gospodarske poklice Št. Peter, velikovška gimnazija (Alpen-Adria Gymnasium Völkermarkt), Trgovska akademija Velikovec in Pedagoška visoka šola na Koroškem – skupaj 40 šol s 70 mentorji.

In kako poteka natečaj? Pripravljalni odbor za štiri starostne skupine (od 2. šolske stopnje do starosti 25 let) določi temo pisnih prispevkov, petčlanska žirija pa med anonimiziranimi besedili v vsaki kategoriji določi najboljša tri. Nagrajenke in nagrajenci prejmejo denarne in stvarne nagrade na slovesni podelitvi v celovškem ORF-teatru. Da bi spodbujali literarno ustvarjanje tudi med otroki/mladimi, ki obiskujejo šole, kjer slovenščina ni učni jezik, in med tistimi, ki se želijo preizkusiti v pisanju narečnih besedil ali popevk/šansonov, organizatorji podeljujejo še tri posebne nagrade.

Govorniški natečaj od leta 1989 razpisujeta in organizirata Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev, namenjen pa je dijakinjam in dijakom sekundarne stopnje II. Po internem govorniškem tekmovanju na matični šoli, se končnega tekmovanja lahko udeležita dve dijakinji/dva dijaka ZG/ZRG za Slovence, Dvojezične zvezne trgovske akademije, Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru, velikovške gimnazije (Alpen-Adria Gymnasium Völkermarkt), Trgovske akademije v Velikovcu, Strokovne šole za socialne poklice I in Višje šole za elementarno pedagogiko v Celovcu. Tekmovalec/tekmovalka sedemčlanski komisiji predstavi 6- do 8-minutni govor na eno izmed treh izbirnih tem. Žirija, v kateri so predstavniki koroških medijev javnega obveščanja in drugih ustanov, podeli na

osnovi kataloga kriterijev prvo, drugo in tretje mesto. Nagrajenke/nagrajenci prejmejo priznanja in denarno nagrado na podelitvi Tischlerjeve nagrade, kjer zmagovalec/zmagovalka natečaja svoj govor predstavi javnosti.

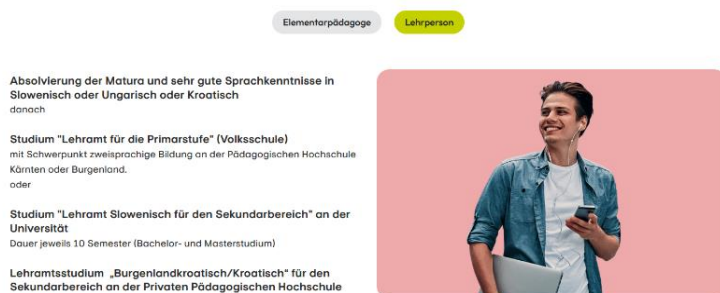
3.5. Poletna šola slovenščine 2025

Leta 2024 je bila prijava za poletno šolo slovenščine možna le preko spletne aplikacije, ki se je izkazala kot neustrezna. Zato je bila sprejeta odločitev, da se Poletna šola 2025 ponudi kot šolskoavtonomni program⁴. Šolskoavtonomni programi poletne šole so v okvirnih pogojih bolj prilagodljivi in organizacijsko enostavnejši, saj se programa lahko udeležijo le učenke in učenci iz lastne šole.

Poletno šolo slovenščine je v letu 2025 uspešno organiziralo 9 ljudskih šol. Vodstva poletnih šol so ponudbo ocenila kot zelo učinkovito pri usvajanju slovenščine, saj so se učenke in učenci lahko vključili v alternativne oblike jezikovnega udejstvovanja in jezikovnih kopeli.

3.6. PoKLIC – poKLICanost na področju dvojezične in večjezične pedagoške prakse

Wie wird man zweisprachige/r...?

Elementarpädagoge Lehrperson

Absolvierung der Matura und sehr gute Sprachkenntnisse in Slowenisch oder Ungarisch oder Kroatisch danach

Studium "Lehramt für die Primarstufe" (Volksschule) mit Schwerpunkt zweisprachige Bildung an der Pädagogischen Hochschule Kärnten oder Burgenland, oder

Studium "Lehramt Slowenisch für den Sekundarbereich" an der Universität
Dauer jeweils 10 Semester (Bachelor- und Masterstudium)

Lehramtsstudium „Burgenlandkroatisch/Kroatisch“ für den Sekundarbereich an der Privaten Pädagogischen Hochschule

primer s spletne strani projekta

<https://www.berufung.jetzt/>

Zvezno ministrstvo za izobraževanje, strokovno pa ga spremlja Avstrijski center za jezikovne kompetence.

Pomen institucionaliziranega učenja jezikov med drugim narašča zato, ker otroci vse več časa preživijo v institucijah. Ker to velja tako za Koroško kot tudi za Gradiščansko, je bilo leta 2024 odločeno, da se projekt, ki ga je Koroška začela že leta 2023, razširi tudi na Gradiščansko. Projekt BeRUF – BeRUFung / poKLIC – poKLICanost podpira

⁴ Zvezno ministrstvo za izobraževanje, znanost in raziskovanje: Okrožnica z opravilno številko 2024-0.097.181 o Poletni šoli 2024

Izkušnje iz projektne leta 2024 na Koroškem so pokazale, da je treba vključiti strokovnjake za oblikovanje in izvedbo strategij, kako doseči učence in učenke ter jih seznaniti z raznolikimi delovnimi oz. poKLiCnimi možnostmi na dvojezičnem pedagoškem področju. Zelo hitro je postalo jasno, da je za doseganje ciljev projekta treba okrepiti spletno oglaševanje. S ciljno usmerjenimi ukrepi je mogoče povečati vidnost, ki se kaže v rezultatih spletnih iskanj, in tako doseči več oseb iz ciljne skupine. V današnji digitalni dobi je spletna prisotnost eden ključnih dejavnikov prepoznavnosti.

V ta namen je v projektne letu 2025 potekalo več sestankov z Matthiasom Ortnerjem iz podjetja Matakustix GmbH, da bi preučili okvirna izhodišča znotraj kooperacijskega projekta ter razpravljali o strategijah za izvedbo projekta. Projektni sodelavci in sodelavke so bili seznanjeni s strategijami sodobne digitalne prisotnosti ter s tozadevnim strokovnim besediščem. Na tej osnovi so nastale konkretne ideje za oblikovanje »spletne pristajalne strani« – *landing pages*).

V drugi polovici leta je podjetje Matakustix GmbH začelo s prvimi filmskimi posnetki. Medtem so se kooperacijski partnerji in partnerke v obeh izobraževalnih direkcijah ukvarjali z oblikovanjem t. i. »spletnih pristajalnih strani«.

Da bi oblikovali ustrezne pristajalne strani, so nastale »resonančne skupine«, ki so dajale povratne informacije o izdelanih osnutkih in jih prilagodile posameznim starostnim skupinam.

Bistven dejavnik pri izvajanju projekta v letu 2025 so bile redne povratne informacije v obliki pogovorov preko Zooma. Te informacije s spletnih srečanj so bile vključene v strategije oz. v pripravljena gradiva (kot so npr. video posnetek in osnutki pristajalnih strani). Na Zoom-sostankih se je vedno razpravljalo tudi o časovnici, da bi zagotovili pravočasno uvedbo izdelanih strategij in gradiv.

V tekočem projektne letu 2026 bo dosednje gradivo (spletne pristajalne strani in video-posnetek, ki ga je pripravilo podjetje Matakustix GmbH) natančno pregledano in po potrebi modificirano oz. aktualizirano.

3.7. Trajnost projektov

Izkazalo se je, da trajnost tudi pri uspešno izvedenih projektih ni samoumevna. Trajnost zahteva vztrajno delo, oz. dolgoročno načrtovanje. Analiza iz projektne leta 2024 je pokazala, kako pomembno je, da se razviti učni materiali, formati in mediji redno obravnavajo v izobraževanju pedagogov, v nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju ter na službenih sestankih, da bi se trajno uveljavili v šolskem vsakdanjiku.

Na materiale/formate/ponudbe je treba vedno znova opozarjati in ohranjati motivacijo za njihovo uporabo. Naslednji pristopi lahko prispevajo k večji trajnosti projektov, materialov in ponudb:

- obravnavanje tem/materialov/ponudb na službenih sestankih z vodstvi šol ali na pedagoških konferencah z učiteljicami in učitelji,
- refleksija uporabe oz. izvajanja v bilančnih in ciljnodogovornih pogovorih (BCP) med šolskim nadzodtvom in vodstvom šole,
- vključitev materialov/ponudb v izobraževanje in nadaljnje usposabljanje učiteljic in učiteljev preko Pedagoške visoke šole na Koroškem.

V letu 2025 je bil glavni cilj projekta »Trajnost projektov« nadaljevanje delavnic ob potujoči razstavi o avstrijskem manjšinskem šolstvu (od leta 2019). Ker je sodelovanje z dr. Gerti Reinisch v projektne letu 2024 prineslo zelo dobre rezultate, se je to sodelovanje nadaljevalo tudi v projektne letu 2025.

Razstava je bila postavljena na celovški Politehnični šoli (PTS), ki je nameščena v isti stavbi kot Srednja šola 12. Dr. Gerti Reinisch je z učenkami in učenci izvajala delavnice, nato pa skupaj z njimi obiskala razstavo. Ponudba je bila na teh lokacijah zelo pozitivno sprejeta tako s strani učenk in učencev kot tudi učiteljic in učiteljev.

Nato je bila potujoča razstava postavljena na Pedagoški visoki šoli na Koroškem. V učnih enotah na Pedagoški visoki šoli so študentke in študenti pripravili delavnice za ljudskošolske učenke in učence.

Ponudba delavnic ob potujoči razstavi bi bila zaželena oz. nujno potrebna tudi na drugih lokacijah (tudi zunaj Celovca), saj bi ta ukrep pri učenkah in učencih ter učiteljicah in učiteljih višal ozaveščenost o manjšinski tematiki na Koroškem. Ozaveščanje z delavnicami in z vodenim obiskom potujoče razstave pod vodstvom dr. Gerti Reinisch bo šolam na voljo tudi v letu 2026.

4. Pogled naprej

Konec leta 2025 so na Forumu za manjšinsko šolstvo začele nastajati raziskovalne ideje na osnovi inovativnega pristopa Citizen Science. Iz prvotnih idej so se kar hitro začeli razvijati bolj konkretni koncepti in povezovanja. V letu 2026 želita oddelka pedagoške službe za manjšinsko šolstvo na Izobraževalni direkciji za Koroško in Gradiščansko izdelati raziskovalni koncept, ki se bo posvetil prehodu med elementarno in primarno stopnjo izobraževanja v manjšinskih jezikih in bo vključeval tako otroke kot tudi njihove (stare) starše – ne glede na to, ali družinski člani znajo/uporabljajo manjšinski jezik ali ne. Projekt naj bi spodbudil povezovanje med sistemi izobraževalnih institucij, drugih manjšinskih organizacij ter družin, da bi ozaveščali in spodbujali rabo manjšinskih jezikov, s tem pa zagotavljali tudi njihov obstoj.

V prihodnjih letih se bodo izvajali ukrepi iz kataloga za zagotavljanje neprekinjenega dvojezičnega izobraževanja, ki sta jih jeseni 2025 predstavila zvezni minister Christoph Wiederkehr, MA in deželni glavar dr. Peter Kaiser. Na Koroškem je Srednja šola Pliberk že uvedla prve korake k razširitvi ponudbe za učenje slovenščine oz. za izobraževanje v slovenskem jeziku. Gre za kombinacijo jezikovnega pouka slovenščine in dvojezičnega imerzivnega pouka pri nejezikovnih predmetih, podobno kot se to izvaja v dvojezičnih ljudskih šolah. Novi profil šole bo temeljil na dveh težiščih: na dvojezičnosti ter na športu in zdravju. Predvidena je spremljava šolskega poskusa, in sicer s strani Pedagoške visoke šole na Koroškem ter oddelka pedagoške službe 3 za manjšinsko šolstvo na Izobraževalni direkciji za Koroško.

V naslednjih letih je predvidena tudi priprava didaktičnega glosarja. Temeljil bo na strokovni terminologiji, ki jo predvidevajo novi učni načrti. Raba ustrezne strokovne terminologije v šolskem kontekstu je bistvena za ohranjanje in razvoj slovenščine kot izobraževalnega in strokovnega jezika na Koroškem. Pri razširjanju strokovnega besedišča imajo ključno vlogo pedagoginje in pedagogi, zato jih bo treba bolj vključevati v snovanje in razvijanje tovrstnih priročnikov in gradiv.

Impresum

Nosilec medija, založnik in izdajatelj: Izobraževalna direkcija za Koroško, 10.-Oktober-Straße 24, 9020 Celovec ob Vrbskem jezeru

Telefon: +43 5 0534-0, office@bildung-ktn.gv.at, www.bildung-ktn.gv.at

Celotna izvedba: oddelek ped/3 – manjšinsko šolstvo

Stanje: 10. april 2026

Avtorske pravice in odgovornost:

Delni ponatis je dovoljen le z navedbo vira; vse druge pravice brez pisnega soglasja nosilca medija niso dovoljene. Opozarjamo, da so vsi podatki v tej publikaciji kljub skrbni obdelavi podani brez jamstva, odgovornost Zveznega kanclerstva in avtorice/avtorja je izključena. Pravne razlage predstavljajo nezavezujoče mnenje avtorice/avtorja in nikakor ne morejo prejudicirati sodne prakse neodvisnih sodišč.

Povratne informacije:

Vaša razmišljanja o publikaciji nam posredujte na:
abteilung3-pd@bildung-ktn.gv.at

Bildungsdirektion für Kärnten

10. Oktober-Straße 24, 9020 Klagenfurt am Wörthersee

Telefon: +43 5 0534-0

office@bildung-ktn.gv.at

www.bildung-ktn.gv.at